

Sale,

holden i Bergens Domkirke

den 27de Marts 1820,

ved

Stiftsprosti og Sognepræst

Herr Knud Geelmunden Fleischers

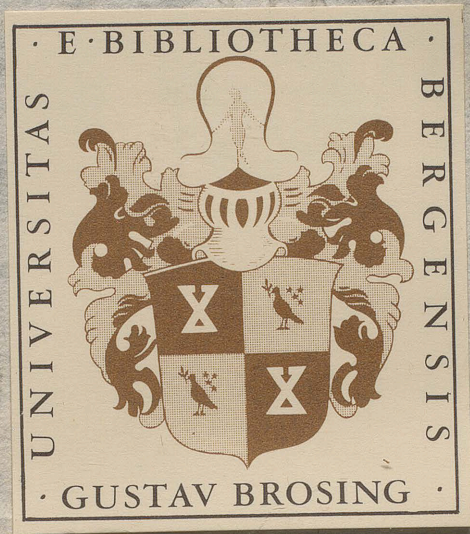
Jordefærd,

af

Claus Pabels,
Biskop over Bergens Stift.

Bergen.

Trykt hos Chr: Dahl, N. S.

510593

Propheten Daniel fortæller, at en Engel, efterat have oprullet Fremtids Dække for ham, og, deels ved underfulde Syner, deels ved lærerig Tale, bebudet ham hvad der skulde skee i de kommende Dage, omfider led der hans Tanke bort fra Jorden til den Tid, da Grævene aabnes, og de Døde gaae frem til evig Værelse eller Skjændsel; og da ender han med disse Ord, saa opmuntrende for Mennesker, der ofte behøve og savne saadan Opmuntring — de findes i Daniels prophetiske Bogs tolvte Capitel, tredie Vers —:

De, der underviiste Andre, skulle skinne som den udstrakte Befæstning, og De, der førte Andre paa Retfærdigheds Vej, som Stjernerne, evindeligt og altid.

I Almindelighed blev det ikke Lærernes Lod at glimre her paa Jorden. Enkelte af dem kunne, ved tilfældige Egenskaber og Begivenheder, vinde Roes og Glands blandt deres Medborgere; de kunne opsvinge sig til Væresposter, prydes med Titler og Hæderstegn: — men betragtes Lærestanden selv, dens Værd, dens Vigtighed, dens Indflydelse paa Menneskenes Forædling og Lykke

lighed, ikke tør den da rose sig af at henhøre blandt dem, hvis Medlemmer ydes synderlig Hæder. I Mangfoldiges Mening er Den, der afløffer Jorden Grøde, Den, der ved sundrig Konstflid forædler Naturens Frembringelser, Den, der ved vel udtænkte og heldigen udførte Planer fremmer Handelens Flor, en langt hæderligere Mand end Den, der fremloffer christelige Følelser i sine Brodres Barm, der ved Guds Ord søger at forædle det selvrådige og forvildede Menneskehjerte, der stræber at bortvende Opmærksomheden fra jordisk Rigdom og Ære, og indgyde Uttraae efter de Skatte, som Mol og Rust ej kunne fortære, Tyve ej bortstjæle. Naar nu en retsindig Guds Ords Forkynder, reen og eenfoldig i sin Lære som i sin Wandel, men blottet for Alt hvad der glimrer skønt for Diet, klinger listigt for Øret, smigrer Menneskenes Sandser og Lidenstaber: naar han betænker, hvad han virkelig er i Deres Mening, der ville anses for særdeles oplyste, hvorledes det mere er en vis Skaansel, i det høieste personlig Agtelse, der gjør ham til en æret Statens Borger, end Overbeviisningen om, at han har et høit og ærefuldt Kald:— hvad skal da dæmpe de mismodige Følelser, som saa let bemestre sig det svage Hjerte? hvad skal da styrke ham i den Troe, at han dog ikke er et saa unyttigt Lem af Samfundet, som Mange ansee ham for? Næst hans egen Bevidsthed, Religionens trøstende Tilfagn, at hans Gjerning i Guds Pine er vigtigere end i Mennes

skenes, dens opmuntrende Forjættelse om en bedre Tid, da det, som er skjult i Mørket, skal fremdrages for klart Dagslys, da det tydeligen vil skjønnes, at Den, der førte sine Medmennesker paa Saligheds Vej, gjorde meer for dem, end Den, der sørgede for deres timelige Fordeel og Bequemmeligheder.

Dog, Ordene, jeg fremsførte, synes at give denne Forjættelse en større Udstrækning, end vi kunne tillægge den, naar vi tænke os den givne af et Herrens Sender bud i den Ewiges Naan. "De, der undervise Andre," "De, der førte Andre paa Retfærdigheds Vej," hebrer det; skulle da alle lærere krones med saadan Hæder? er det nok, at de undervise, ligemeget, hvorledes dette skeer, og om de selv troede, hvad de lærte Andre? er det nok, at de opmuntre deres Brødre til at vandre paa Retfærdigheds Vej, om de og selv vandre paa en aldeles modsat?— Tydeligt nok siger Guds Ord os paa mange Steder, at dette ei kan være Meningen: "I ere Verdens Lys," siger Jesus til sine Disciple Math: 5, "et Huus, som ligger paa et Bjerg, kan ikke skjules." Man tænder ikke et Lys, og sætter det under en Skjeppe, men paa en Lysestage, at det kan skinne for alle dem, som ere i Huset; lader saa Eders Lys skinne for Menneskene, at de kunne see Eders gode Gjerninger, og prise Eders Fader, som er i Himlene." Blandt de Hebreidelser, han Math: 23 gjor

de de hykkelfte Phariseer, var ogsaa den, at de paalagde Andre "svare Dyder, dem de ei selv gad være med en "Finger." Naar Paulus opmuntret de Christne i Cor: 9 til at afholde sig fra Alt, hvad der kunde standse deres Løb mod det foresatte Maal, Livets uforgængelige Krone, da tilføjer han: "Jeg undertvinger mit Legeme og før "rer det i Trældom" — selv stræber jeg at blive Herre "over mine syndige Lyster —" paadet at jeg, som prædiker for Andre, ikke selv skal vorde forstødt." — En Leiesvend, der træder op og forkynnder Sandheder, han ei selv troer, anpriser Dyder, han ei selv udøver, opfordrer til Tølelser, der ere hans Hjerter fremmede, er et foragteligt og tillige meget farligt Menneske. Det er altsaa vist ikke nok, for at vinde Udkomst til hiin Værelse, "at man har underviist Andre." Selv Underviisningens Indklædning er en Bisag; om den var jevn og simpel, eller smykket med Beltalenhedens Blomster, om den fremføres af en stammende Moses, eller af en høibegavet Aaron, derpaa kommer det ikke an: Den, som tjener, tjene efter den Evne, Gud har givet ham! mere kan ikke fordres. Kun, naar han taler, tale han Guds Ord, og være overbevist om, at det er Guds Ord han taler, og at dette er en Guds Kraft til Salighed for Enhver, som troer! Ikke nok, at den Uvidende kjender Tanker og Tølelser ligesaa noie, som Ord og Gjerninger: selv af Menneskene mærkes det snart, om Taler, der fremføres, kommer fra Hjertet; det

mærkes paa det meest uprydede Foredrag, naar det udspringer fra et overbeviist og vort Hjertes Fylde; og selv paa Betsalenhedens herligste Messerstykke vil det letteligen kjendes, naar det, som et foldt Konstverk, er at ligne med en lydende Malm og en klingende Bjelde. Naar altsaa De, "der underviiste Andre," en gang skulle "skinne som den udstrakte Befæstning," da maae de fra Ungdommen af og fremdeles have grandt sket i Sandhedens Ord, for at komme til Rundskab om, hvilken er Guds gode, velbehagelige og fuldkomne Villie; de maae, uden Hensyn paa, hvad der er Døgnets Mode, forkynde, hvad de, som Frugt af denne Grandtning, erkjende for Sandhed og Pligt, og forkynde det saaledes, at det kan gaae til Hjertet, fordi det skjønnes at være udgaaet fra Hjertet. — Naar De, der "førte Andre paa Retfærdigheds Vej," skulle skinne "som Stjernerne evindeligen og altid," ikke nok, at de paa det tydeligste og fuldstændigste, endog paa den meest rørende og indtrængende Maade, anbefale Unge og Gamle Troe, Gudsfrugt og Dyd, som Veien og eeneste Vej til Salighed: de maae og vise, at de selv ansee denne Vej for den rette, idet de vandre paa den! Hvor opbyggelig deres Prædiken skal være, staaer ikke altid til dem selv; men om de ved deres Forhold give Andre et godt eller slet Exempel, det berører paa dem, og dem allene. Vee den Lærer, hvis Wandel nedbryder, hvad hans Lære opbygger! vee den

Lærer, om hvilken, den Menighed, til hvilken Jesu Ord, med Forandring i Tidssomstændigheder, kunne anvendes: "Paa christelig Talestol staae skriftflogte men" hykkelske og lastefulde Mænd; alt hvad de sige Eder, "at I skulle gjøre, det holder og gjører! men gjører ikke efter deres Gjerninger, thi de sige det vel, men "gjøre det ikke!"— Keent og puurt vorde altsaa Guds Ord prædikeret! og De, som forkynde det, vise Frugter deraf i deres Vandel! Da forherliges Guds Navn i blandt os, og at dette maa skee, give os vor Fader i Himmelen!—

Nu, elskelige Medchristne! om Dem, der saaledes lære vel, og leve som de lære, siger vor Text: "de "skulle skinne som den udstrakte Befæstning, som Stjernerne evindeligt og altid." Jeg har sagt det, og maa gjentage det: udvortes Glands maa man aldeles ikke gjøre sig Haab om! Hvo, der har den, hovmode sig ei deraf! hvo, der savner den, worde ei mistroffig! Vi roses og beundres for Egenstaber, vi ikke have givet os selv;—Magt og Ære tilfalde os — jeg vilde sige, ved Lykkens blinde Tærningkast, dersom jeg ikke troede paa et alvirst Forsyn, der fører os ad Veie, som synes underlige for vore og Verdens Dine, men som dog maae være de sikreste, paa hvilke vi kunne naae Maalet. Den, som ikke roses, ikke beundres, ikke opsvang sig til Magt og Hæder, er derfor ikke ringere for Gud og sin egen Samvittighed.— "Ikke mange

"Verdsligvise" siger Paulus, "ikke mange Mægtige,
 "ikke mange Høibaarne ere kaldte; hvad der var daar:
 "ligt for Verdens Dine har han valgt, for at gjøre
 "de Vise tilskamme; det Svage for Verden har han
 "udvalgt, for at bestemme de Stærke, paadet at intet
 "Menneske skal rose sig for Ham."— Ja, fordi Læ-
 ren langt oftere mangler end besidder udvortes Glæde,
 fordi der vel er De, der regne ham blandt Statens us-
 nyttigste Borgere, haabe, at den Tid engang vil kom-
 me, da han ganske kan undværes, foragte ham som
 en Lediggjænger, der i Orkesløshed fortæller, hvad "den
 "hæderlige Bondes og Borgerstand" i sit Ansigts Svend
 erhverver:— hæderløs er derfor ikke den sande Christens-
 domslærer, endog her paa Jorden. Mange ere endnu
 de, som, uden at nedboie sig for ham med overtroist
 Erbødighed, dog erkjende ham for et Sendebud i Chris-
 sti Sted, ved hvilken Gud taler til dem, erkjende, at
 hvo der foragter ham som Lærer, foragter i ham den
 Herre, i hvis Ord han gaar: mange, der føle, at
 det er et høit og helligt Kald, at lære sine Brodre
 Sandhed, opmuntre dem til Dyd, berede deres Hjerter
 til hiin Verdens Salighed, og at Den, som, tidt med
 Noie og Selsornægtelse, følger dette Kald, uden Blus-
 sel tør stille sig ved Siden af hvilken som helst anden
 Statens Borger: mange, der i ham, som Ungdomslæ-
 rer, som offentlig Lærer i Templet, som Ven og Raad-
 giver i fortrolig Samtale under fristende Omstændighe-

der og ængstende Tviol, som Lærere paa Syngesengen, erkjende deres høieste jordiske Belgjører, der gav dem langt meer, end om han havde givet dem Guld og Suld, og oplært dem i Verdensklogskab, Konster og Videnskaber. Naar Læreren seer sig omgivet af disse, læser i deres kjærlige, taarefulde Dine Fryd og Betsignelse:— mon Fyrstens ypperste Tjener, hvis Forsal vrimler af Mennesker, der hylde ham med slavisk Ærefrygt, fordi de vente, ved hans Bistand at forbedre deres jordiske Kaar: mon Fyrsten selv, siddende paa sin Throne, omringet af glimrende Hoffinder, nogentid nød større og sandere Hæder, end denne?— Og denne Hæder er ikke forgængelig, som jordisk Ære. Livet er kort; Kræfterne sløves, man bliver gammel og svag; den ældre Slægt uddøer efterhaanden, Ungdommen veed ikke eller paaafkjenner ikke hvad vi vare i vor Styrkes Dage; at vende Ringen til den dalende Soel og hylde den opgaaende, ligger nu engang i Menneskets forvædte Natur; selv den agtede og elskede Lærer gaaer af Moden. Forsag dog ikke, redelige Lærer! fordi det udvortes Menneske stunder sin Nedbrydelse imøde, fordi det Bifald, den Hæder, du nød, efterhaanden svinder!— Der er en Ewigheid, der venter dig din sande Hæder og Løn. "De, der underviiste Andre, skulde skinne som den udstrakte Befæstning; De, der førte Andre paa Retfærdigheds Vej, som Stjernerne evindeligt og altid."— Som den udstrakte Befæstning? som Stjernerne? o, langt skøn-

nere og varigere! — Herligt er Synet af den stolte
 Himmelhælvning, klart blinker Stjernestoffen, smiler
 mildt ad dig, og vinker op mod Himlen, dit Fædre-
 land; men ogsaa Stjernernes Glædes slukkes engang,
 ogsaa Himlene skulde sammenruller som et forældet
 Klædebon; dog, du er udødelig, du er evig, som Han,
 der skabte dig i sit Billed, dine Aar faae ingen Ende.
 Ubegrændset er den Salighed, som venter dig, troe Her-
 rens Tjener! i de Fuldendtes Land: naar du møder
 igjen Dem, som gif foran dig, og modtager Dem, som
 komme efter dig, og leder dem frem for Guds Throne,
 og siger: "Herre! see her er jeg, og de Børn, som du
 "gav mig!" — naar Han, som saae dit redelige Hjerte
 og veiede din Gjerning efter Villien, hvormed den ud-
 færtes, ikke efter dens udvortes Glædes, siger til dig:
 "Vel dig, du fromme og troe Tjener, du var tro over
 "det Lidet, jeg vil sætte dig over Mere, gaf ind i din
 "Herres Glæde!" — naar du med alle dine Elskte, til
 hvis Frelse du var et Nedskaab i Afsorbarmerens Haand, i
 Eoigheders Eoighed skal stige fra Kundskab til Kunde-
 skab, fra Dyd til Dyd, fra Salighed til Salighed —
 Held Den, der kan leve og døe med Tanken stadigen
 henvendt til denne Hæder, denne Løn! ham er det en
 saare ringe Ting, hvorledes Menneskene i hans korte,
 jordiske Liv bedomme og lønne ham.

Benner og Medchristne! i denne Kiste gjemmes de
 fordiske Levninger af en Mand, der mere end fyrgetyve

Nar levede i denne Stad og ved denne Menighed som Lærer. Han var ej af Dem, som glimrede ved nogen timelig Værelse, der fængsler den udvortes Sands. En talrig Række af Embedsaar i een Birketreds banede ham omfider Vej til det næst øverste Sted blandt dette Stifts Geistlighed; men hverken prydedes han med lidetbetydende Hæderstegn, ej heller udmærkede han sig ved nogen stor, i Dine faldende, Egenkab, der kunde gjøre hans Navn berømt medens han levede, eller bevare det for Eftertiden æret og anseet. Stille og ubemærket vandrede han sin Vej frem, kun kiendt i den Kreds, i og for hvilken han virkede; og dog—var der Noget, paa hvem jeg med tryk Overbeviisning kunde anvende Engelen's Ord, det var da paa denne hensovede Olding.— Ikke stimlede en talrig Skare hen til Templet, for at høre og beundre hans veltalende Foredrag; men det var Guds rene Ord, han forkyndte, og forkyndte saaledes, at det tydeligen mærkedes, han ej fremkonstlede Følelser, der vare ham fremmede, at man selv da, naar man ei kunde yde ham egentligt Bifald, naar Legems Svaghed og Aands Mismod syntes at hvile over hans Foredrag og gjøre det mat og kraftløst, selv da maatte tilstaae: Den Mand siger intet andet end hvad han mener; ved hvert Ord, der udgaaer af hans Mund, tør han med David Psalm: 139 tilraabe den alsidende Hjerteskjender: "Mandsag mig, Gud, og prøv mit Hjerte, undersøg, "Hvad jeg mener, og see, om jeg er paa onde Veie!"—

Han var flittig, usiagtig, aarvaagen i sin Embedsforrelse; men stor og herlig Daad udsøbede han ei: udmærkede Handlinger, beslattede og fuldbragte af ham, kunne ei opregnes i hans Liigtale. — Men derom tør jeg dristigen spørge Eder alle, Medchristne af høj og ringe Stand, I, hans Embedsbrødre, hans Menigheds Lemmer, Enhver som kjendte ham: vide I nogen Handling af ham, som kunde vænere ham i hans Grav? Jeg tørde opfordre hver Mand og Kvinde i denne talrige Forsamling til at træde her frem for hans Riste, og være hans Anklager, og jeg er vis paa, at Ingen kunde. Ja, kunde han selv, liig den bedagede Samuel fremstaae midt iblandt os og sige: "Jeg har levet iblandt Eder fra min Ungdom indtil denne Dag; nu er jeg bleven gammel og graa: see her er jeg! svarer mig for Herren: hvem har jeg fornærmet eller forurettet? Herren skal være Vidne mellem mig og Eder, at jeg intet Ansvar har paadraget mig." — o! jeg er forvissat om, eenstemmigt Samraab vilde lyde mellem disse Hvoelsingere: "Herren skal være Vidne!" — Jeg kan ikke og vil ikke opregne hans ellsøverdige Egenffaber som Lærer, som Menneffe og Christen, som Egtemand og Fader, som Ven; hvortil skulde det nu gavne enten ham eller os? — Men at han selv vandrede paa den Retfærdigheds Vej, han viiste Andre, det tør jeg sige; at der mellem Læren, han forkyndte, og Vandelen, han førte, var den reneffte Dvereensffemmelse, som der vel kan

være hos et syndigt Menneske; jeg frygter ikke, at dette Vidnesbyrd vilde være mig tilregnet som Usandhed, om Gud i denne Stund kaldte mig frem for sin Dom. Og hvo af os, der troer et Liv efter dette, tvivler da om, at ogsaa paa ham Engelenes Forjættelse vil vord de opfyldt, at han er en af de Udvalgte, der efter Jesu Ord, skulle skinne som Solen i deres Faders Rige? Alt her vil sikkerligen hans Minde leve, og velsignes af af Mange, som han underviiste og førte paa Retfærdigheds Vej; med Agtelse og Gavn vil han maaskee end og nævnes af Dem, der ej paastjonnede hans Værd, medens han vandrede iblandt os. Dog, ikke Samtids eller Eftertids Hædersbeviisninger var den Løn, han enten ønskede eller ventede; men naar hans Navn med de mange Andres, der glimrede paa Jorden langt mere end han, alt længe har været uddødt: naar hans simple, uberoimte Gjæringer og Andres stolteste Bedrifter med hverandre ere bortveirede som Alover for Vinden, saa at deres Sted ei mere findes; da lever han, og skal leve i al Evighed i den Himmel, som var hans, og — Gud give jeg kunde sige det om os alle — er vort rette Hjem. Der har han vel alt mødt mange af Dem, han elskede her i Live: der samler han Eder efterhaanden til sig, Eder, som bleve Guds og vor Herres Jesu Christi Evangelium lydige, og I skulle være hans Roes, hans Hæderskrone paa Jesu Aabenbarelses

Dag: der leve vi alle, med Guds Hjælp, i en fælsig Foree-
ning, som ingen Død kan sønderrive.

Farvel da, til vi sees igjen, du trofaste Herrens
Ejener! hvis Aand alt længe siden opsvang sig til
Gud, hvis Støv nu skal overgives til Jordvisnelsen!
Farvel byder dig hun, som i ni og tredive Aar var din
troe Ledfagerinde paa Livets Vej, og seer længselsfuld ned
i din Grav, og troende og haabende op til Himlen;
thi hun veed, at hendes Livs bedste Blæder ere forbi, og at
hun først da igjen bliver ret glad, naar hun kommer,
hvor du er! — Farvel byde dig dine Børn, der vel ikke
mere trænge til Opdragelse og Forsorg, men af hvilke
dog vist mere end Een herefter tungt vilde føle, at de
nu ere faderløse. — Farvel byder dig den Menighed, i
hvis Skjød din Manddoms og Alderdoms Dage, de
glædende og de smertefulde, henrunde, for hvis Sjeler
taar du troligen, som for Guds Afsyn, virkede saar
længe du kunde. Den misunder dig ikke din Hvile ef-
ter fuldendt Dagværk; du arbejdede, medens det var
Dag, og nu kom Natten, da du ei mere kunde arbejde.
Men med Kjærligheds og Taknemmeligheds Saarer ned-
sende mange dens, Gud og dig hengivne, Lemmer i din
Grav den sidste Afsteedsbilfen, indtil ogsaa deres Time
snaar, og de fare hen til den bedre Verden, hvor den
Troe, du vakte og befæstede i deres Sjæle, forvandles
til Bessuelse! — Farvel byde dig De, hvis høitidelige

Trofskabsløfte til Gud og deres Fæller du modtog i dette Tempel. Beed, forklarede Mand, beed i din Himmel for dem, som, endnu unge og ubefæstede, stunde til det mæisomme, farefulde Liv, du forlod; beed for dem, at Gud vil være deres Leder, naar Fader og Moder ei længer kunne være det, at de under alle Livets fristende Omstændigheder maae stride den gode Strid, bevare Troen, og efter fuldenbt Lob for Jesu Skyld agtes værdige til Retfærdighedens uforvisnelige Krone! — Farvel hyde dig dine Embedsbrødre, hvem du var en kjærlig og trofast Broder, et lærerigt Exempel paa Blidhed, Fredsommelighed, Nøisomhed og saa mangen anden christelig Dyd; der vist af Hjertet bede med mig: Gid vort Liv være saa fromt som dit, vor Død worde saa salig, som din! — Farvel byder ogsaa jeg dig med rørt Hierte! kun kort var du min Medarbejder; men Gud er mit Vidne, at jeg ærede dig som Fader og elskede dig som Broder; Gud veed, bedre end min Tunge kan udsige det, hvor dybt jeg allerede i denne Stund føler dit Savn! —

Dog, Venner! vi ville ikke forlænge for hverandre Affædstemmens Bitterhed. Den gode Olding er gaaet bort, og kommer ikke mere til os. Nu, saa lad os da stræbe, saaledes at bevare Troe og Haab og Kjærlighed, at vi engang kunne komme til ham — og saa ville vi ikke beklage os, at han naaede Hjemmet førend vi. Jeg Nutter med de simple men varme og hjertelige Ord af en

ældgammel Psalme; Medchristne! forener Ederø Bøn
med min!

Gud unde os her at leve saa,
At, naar vi af denne Verden skulle gaae,
Vi maatte af Hjertet være glade!
For alle Guds Gaver ham takke da,
Saa frydefuld' ind i Himmerig gaae,
Bed Jesum Christum allesammen;
Det unde os Gud af Naade! — Amen.

Paa Pladen.

Her hviler

den forgængelige Deel af

Knud Geelmuyden Fleischer,

i 42 Aar Præst ved Bergens Domkirke,

tillidst som Stiftsprovst og Sognepræst.

Han fødtes den 14de December 1749,

blev gift den 15de Maj 1781

med

Christense Jensine Nordahl,

der fødte ham 9 Børn,

af hvilke 7 endnu leve,

døde den 19de Marts 1820.

Som kjærlig Ægtefælle,

öm Fader,

trofast Ven,

evangelisk Lærer i Tale og Vandel,
elkkedes han inderligen i Live,
begrædes og savnes han i sin Död.

Det er de Efterladtes Tröst,
at han lever salig hos Gud,
og at de engang skulde tage Deel med ham
i den Salighed,
han ved Ordets Lys viste dem Veien til.

evangelisk Lærer i Tale og Vandel,

elstredes han indøriggen i Live,

begrebes og lærer han i sin Død

Det er de Eftersindes Tids,

at han lever, alle hos Gud,

og et de engang kulle være, hvad man

er i den Galdstid,

han ved Ordets Lyg, som Veien til